

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Новосинявського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з
інвалідністю

30.04.2025

місто Хмельницький, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 30.04.2025 групою національного превентивного механізму (далі - група НПМ) здійснено відвідування Новосинявського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – заклад, будинок-інтернат).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації;

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Центральна, буд. 1, с. Нова Синявка, Хмельницький р-н, Хмельницька обл., 31443.

Керівник будинку-інтернату – Ільченко Олександр Миколайович.

Відповідно до Статуту Новосинявського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого розпорядженням голови Хмельницької обласної ради від 04.08.2021 № 174/2021-0 (далі - Статут інтернату), будинок-інтернат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів (далі – підопічні).

Будинок-інтернат розрахований на 50 осіб. На день відвідування у закладі перебувало 44 підопічних, з яких: 24 чоловіки та 20 жінок; 8 підопічних, яким встановлено групи інвалідності; 12 тимчасово переміщених осіб з районів активних бойових дій, які отримали статус внутрішньо переміщених осіб. За віковою категорією у закладі проживають підопічні від 60 до 70 років – 12 осіб, від 70 до 90 років – 24 особи, від 90 років – 8 осіб.

Штатна чисельність працівників будинку-інтернату складає 29,5 штатних одиниць, з них: лікарів і медичного персоналу – 0,75 шт. од. (лікар загальної практики сімейної медицини – 0,25 шт. од., сестра медична – 0,5 шт. од.); сестра господиня – 1,0 шт. од.; молодшого медичного персоналу – 10 шт. од.

За 2024 рік в будинку-інтернаті померло 6 підопічних, за період з 01.01.2025 по дату відвідування – 5 підопічних.

Територія закладу доглянута, наявні місця для відпочинку підопічних (фото 1, 2). Підопічні проживають в одноповерховому житловому корпусі, в

якому також розміщені адміністрація закладу, медичний кабінет, їдальня та роздаткова кімната.

Заклад оснащений системами водопостачання, пожежної сигналізації, а також наявні належної якості засоби пожежогасіння – вогнегасники. Вікна будинку-інтернату не заграбовані, наявні схеми евакуації підопічних та персоналу із закладу.

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам.

Підопічні проживають у житлових кімнатах від двох до чотирьох осіб, з урахуванням стану їхнього здоров'я. У більшості житлових кімнат підопічних є телевізори, забезпечено можливість користуватися мобільними телефонами. Також підопічні забезпечені індивідуальними тумбочками для зберігання особистих речей, у кімнатах наявні шафи для зберігання одягу.

Молодшим медичним персоналом забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур. Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних у закладі задовільний.

Закладом 14.01.2025 укладено договір з комунальним некомерційним підприємством «Старосинявська багатoproфільна лікарня» метою якого є отримання послуг медичного обстеження підопічних будинку-інтернату.

У закладі наявний власний автомобіль «швидкої допомоги», тому медичним персоналом закладу, у разі необхідності, забезпечується оперативне транспортування підопічних до закладів охорони здоров'я.

Підопічні закладу забезпечені технічними засобами реабілітації.

У 2024 році заклад профінансовано на суму 7367800 грн, отримано благодійної натуральної допомоги в розмірі 316500 грн (продукти харчування, м'який та твердий інвентар, медикаменти та засоби гігієни). У 2025 році отримано благодійної допомоги у розмірі 99000 грн.

Витрати на харчування на одну особу в день станом на день відвідування складають 154,67 грн, витрати на медикаменти на одну особу в день складають 14,40 грн.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне денне меню. Також забезпечені питною водою, наявний індивідуальний посуд для пиття.

В житловому корпусі облаштовано молитовну кімнату та кімнату для відпочинку підопічних, у якій є бібліотека та зона для відпочинку та перегляду телевізора (фото 3, 4).

У коридорі закладу на інформаційному стенді розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Підопічні, які на момент відвідування знаходились в будинку-інтернаті, були відкриті до спілкування, позитивно реагували на членів групи НПМ.

Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 30 підопічними та 5 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування будинку-інтернату групою НПМ здійснювалось 18.10.2021.

За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

1. Новосинявському будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю забезпечити:

контроль за здійсненням необхідних заходів з метою запобігання поширенню гострої респіраторної коронавірусної інфекції COVID-19, зокрема за проведенням належного кварцування приміщень закладу та його фіксації;

проведення температурного скринінгу працівників інтернату та його фіксації;

ведення Журналу обліку фактів звернення та доставлення до закладу охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів та підрозділів поліції, ведення якого передбачено спільним наказом МВС України і МОЗ України від 06.07.2016 №612/679;

належну фіксацію виду отриманих травм підопічними, причин травмування та подальшого реагування персоналу інтернату;

укладення договору про надання медичних послуг із закладом охорони здоров'я, що отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;

укладення підопічними декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу;

організацію проведення медичного огляду підопічних вузькими спеціалістами та проведення клінічних аналізів;

організацію медичного огляду підопічних, які перебувають на «Д» обліку лікарем-психіатром;

закупівлю необхідної кількості інсулінових шприців;

розробку та затвердження посадових інструкцій працівників інтернату;

організацію працетерапії відповідно до Методичних рекомендацій щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Мінсоцполітики від 26.11.2018 №1778;

організацію дозвілля відповідно до наказу Міністерства соціальної політики від 16.01.2018 №46а «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо організації культурно-дозвілєвої діяльності для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення».

2. Вжити заходів щодо облаштування всіх житлових кімнат твердим інвентарем; проведення ремонту твердого інвентарю в житлових кімнатах

підопічних; закупівлі засобів дезінфекції, необхідної кількості помазків для гоління підопічних та мачули для ванної кімнати; організації роботи щодо проведення персоналізації натільної білизни та одягу підопічних; забезпечення підопічним вільного доступу до питної води та чистого посуду; заміни зношеної постільної білизни на нову; дотримання права на приватність; затвердження графіку проведення санітарно-гігієнічних процедур підопічними; організації проведення дослідження води на предмет її відповідності ДСанПіН 2.24-171-10; затвердження перспективного меню в інтернаті, та забезпечити контроль за збалансованістю раціону харчування підопічних; забезпечення в повній мірі підопічних технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення; інформування підопічних про їх права і обов'язки та створення умов для подання скарг підопічними через скриньку.

Рекомендації надані за результатом попереднього відвідування, виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання).

1. Статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання визначені такі стандарти: до програм підготовки персоналу мають бути внесені навчальні матеріали та інформація про права осіб з інвалідністю, навчання щодо застосування фізичного обмеження, про заборону катувань та інших видів неналежного поводження; до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу внесена заборона катування, відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Група НПМ ознайомившись, вибірково, із посадовими інструкціями медичного персоналу будинку-інтернату, встановлено, що до функціональних обов'язків медичного персоналу не включено пункт щодо заборони катування та неналежного поводження з підопічними, попри вимоги статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

2. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає

вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Варто зауважити, що відсутність захисних споруд цивільного захисту може становити загрозу життю підопічних.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

3. Медична документація у закладі ведеться із порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – Інструкція № 110). Так, у закладі ведуться застарілі зразки первинної медичної документації у формі «Історія хвороби» замість «Медична карта амбулаторного хворого» за формою № 025/о (фото 5, 6).

4. Відповідно до вимог Інструкції №110 у закладі не ведеться «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів» за встановленою формою № 074/о.

5. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню зазначених випадків травмування у подальшому.

Під час ознайомлення з медичною документацією групою НППМ встановлено, що підопічний Ч. 29.09.2024 впав та отримав перелом. Швидкою медичною допомогою підопічний доставлений в лікарню де проведено оперативне втручання на коліні. Однак, факт травмування не зафіксовано в медичній карті амбулаторного хворого.

Підопічний Б. 31.01.2025 під час падіння отримав травму (перелом кисті). Швидкою медичною допомогою підопічний доставлений до лікарні де йому накладено гіпс. Утім, факт травмування не зафіксовано в медичній карті амбулаторного хворого.

Відсутність дієвого механізму здійснення фіксації випадків тілесних ушкоджень підопічних, може призводити до приховування фактів отримання тілесних ушкоджень підопічними і, як наслідок, порушення їх права на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження.

6. У закладі порушено вимоги Заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування. Зокрема, у закладі не облаштовані окремі приміщення для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями, що порушує вимогу щодо забезпечення належних умов для своєчасної ізоляції таких осіб і попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу.

7. У приміщенні, де зберігаються лікарські засоби, відсутній гігрометр та термометр для здійснення контролю за температурою і відносною вологістю повітря. Відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584 (далі – Правила), у приміщенні для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, які відповідають вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу.

8. Статтею 23 Закону України «Про лікарські засоби» передбачено, що неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню. Однак, під час відвідування групою НПМ у медичному кабінеті закладу виявлені лікарські засоби, термін придатності яких минув (фото 7, 8, 9).

9. Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу. Однак, встановлено, що не всі укладені декларації підписані підопічними закладу. Зокрема, не підписані декларації підопічними Г. 1961 р.н., Т. 1963 р.н., Б. 1959 р.н., Б. 1948 р.н., Н. 1929 р.н., О. 1934 р.н., Д. 1950 р.н. (фото 10).

10. Під час відвідування виявлено підопічну Б., якій встановлено діагноз «злоякісне утворення горла» та яка отримує постійне знеболення опіоїдним препаратом «морфін». Утім, в «Історії хвороби» підопічної відсутні відповідні документальні підтвердження про надання підопічній паліативної допомоги, в тому числі знеболення, відповідно до призначень лікаря-онколога.

Також в наявній медичній документації підопічної відсутні листи призначень препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів хворим, які отримують лікування в стаціонарних або амбулаторних умовах і виконання цих призначень, зокрема за 2025 рік.

11. Під час ознайомлення з медичною документацією підопічних у закладі встановлено, що у 2025 році листки лікарських призначень, як основний обліковий документ, що призначається для реєстрації методів обстеження, медикаментозного лікування підопічних не ведеться.

Не всі лікарські призначення та рекомендації щодо медикаментозного лікування підопічних також зафіксовані у листках призначень за 2024 рік.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

12. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Зазначене створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²) (фото 11, 12).

13. Кнопки виклику персоналу в кімнатах облаштовано на стінах без врахування досяжності людини, що створює проблему у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до працівників закладу (фото 13).

14. В санітарно-гігієнічному приміщенні розрахованому на 44 підопічних, відсутні засоби гігієни (мило, паперові рушники або сушарки для рук, туалетний папір) (фото 14).

15. Організація харчування у закладі здійснюється з порушенням законодавства. В будинку-інтернаті відсутнє перспективне меню, що не дає змогу забезпечувати його різноманітність, розрахувати енергетичну цінність харчових продуктів та збалансованість раціону відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 «Про затвердження натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики».

16. Частково відсутнє маркування харчових продуктів у морозильних та холодильних камерах у закладі, що є порушенням вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (фото 15, 16).

17. Виявлено протерміновані продукти харчування (печиво) та молочні продукти (сметана) з характерним неприємним запахом (фото 17, 18).

18. У закладі відсутній Журнал бракеражу готової продукції, що може свідчити про відсутність контролю сестри медичної за виходом, безпекою та якістю приготованих страв.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

19. Виявлено порушення права осіб з інвалідністю на реабілітацію: підопічні закладу забезпечені технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення (кріслами колісними, туалетними стільцями, столиками приліжковими та ін.). Утім, у закладі облік і контроль за виконання індивідуальних програм реабілітації підопічних не здійснюється. Окрім того, інформація про наявну кількість у закладі технічних засобів реабілітації для осіб з інвалідністю, а також інформація про їх потребу, відповідно до індивідуальних програм реабілітації підопічних, відсутня.

20. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-

комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (із змінами) (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом. Однак, обладнаний у житловому корпусі пандус не відповідає вимогам пункту 5.3 ДБН Інклюзивність (фото 19).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницькій обласній військовій адміністрації забезпечити:

вжиття заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Новосинявського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;

облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

розгляд питання щодо додаткового фінансування закладу з метою отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Новосинявському будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю забезпечити:

включення до всіх посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

облаштування у закладі укриття, з метою забезпечення захисту й безпеки підопічних в умовах воєнного стану;

належне ведення медичної документації;

усунення порушення Закону України «Про лікарські засоби» щодо використання неякісних лікарських засобів, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, та не допускати подібних порушень у подальшій діяльності;

належне спостереження за станом здоров'я та організувати своєчасне надання медичної допомоги підопічним, відповідно до вимог Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198;

підписання договорів (декларацій) підопічними з лікарями, які надають їм первинну медичну допомогу;

контроль за виконанням лікарських призначень та прийомом лікарських препаратів підопічними;

дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

систематичний контроль за термінами зберігання продуктів харчування у закладі;

своєчасне поновлення та отримання ІПР для осіб з інвалідністю, ознайомлення під підпис, з подальшим складанням та виконанням планів реабілітації (абілітації);

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,

головний спеціаліст Відділу сприяння

роботі регіональних представництв

Секретаріату Уповноваженого

Верховної Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

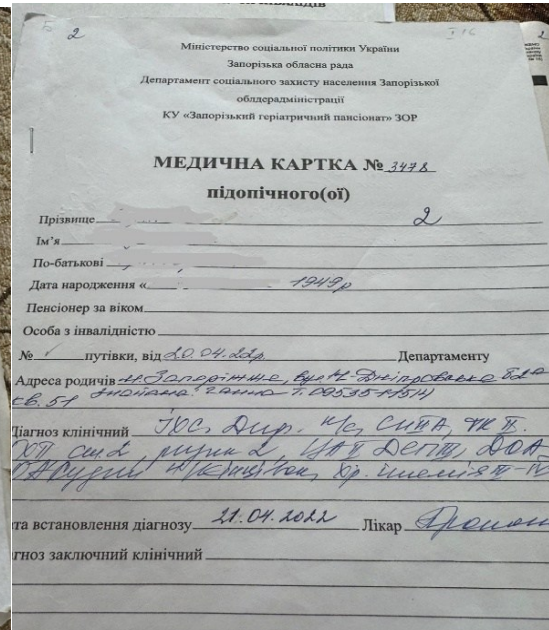

фото8

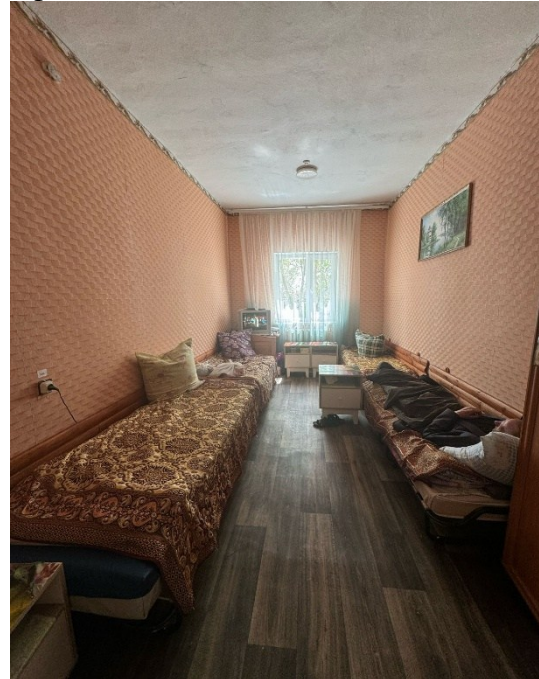
[illegible]

фото 13

фото 14

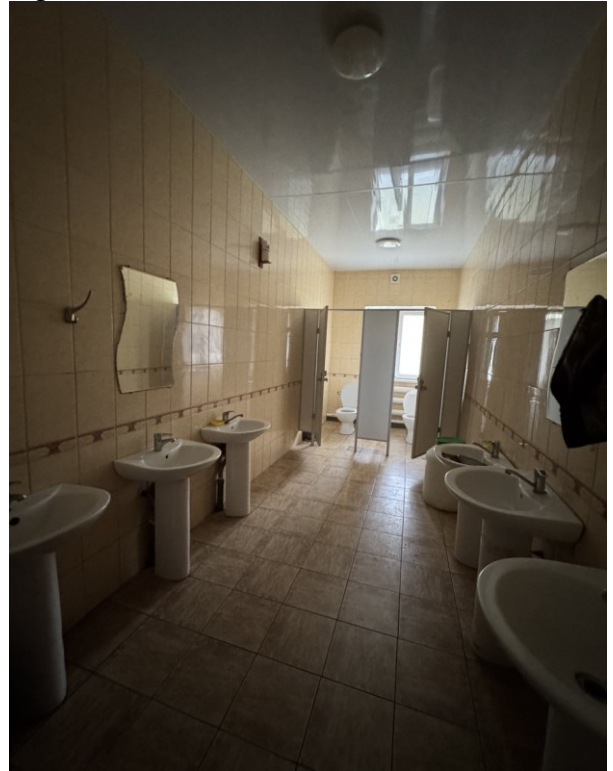

фото 15

фото 16

фото 17

фото 18

фото 19

